

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annettua lakia. Esityksen mukaan lakiin tehtäisiin ne välttämättömät muutokset, jotka aiheutuvat henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevien Euroopan unionin asetusten vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamista koskevista säännöksistä. Asetukset korvaavat henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevat direktiivit ja ne ovat suoraan sovellettavaa oikeutta. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin asetusten mukaan nimettävä ilmoittamisesta vastaava viranomainen, jonka tehtävänä olisi hyväksyä vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan ilmoitettuna laitoksena, ilmoittaa hyväksymistään laitoksista Euroopan unionin komissiolle ja muille jäsenvaltioille sekä valvoa ilmoittamiaan laitoksia. Sosiaali- ja terveysministeriö olisi edelleen kyseinen viranomainen. Muutokset eivät vaikuttaisi ilmoitettujen laitosten hyväksymismenettelyyn ja olisivat teknisluonteisia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 21 päivänä lokakuuta 2016 tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Euroopan unionin sisämarkkinalainsäädännöllä pyritään turvaamaan muun muassa tavaroiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionin rajojen sisäpuolella. Tavaroiden vapaata liikkuvuutta edistetään yhdenmukaistamalla tuotteita koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Euroopan unionissa on hyväksytty niin kutsuttu uusi lainsäädäntökehys (New Legislative Framework, NLF), johon kuuluvat 9 päivänä heinäkuuta 2008 annetut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008 tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta (jäljempänä NLF-asetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta (jäljempänä NLF-päätös).

NLF-asetuksessa säädetään akkreditoinnista, markkinavalvonnasta, kolmansista maista tuotavien tuotteiden valvonnasta eli unionin ulkorajavalvonnasta sekä CE-merkinnästä. NLF-asetuksen soveltaminen alkoi 1 päivänä tammikuuta 2010 ja se on suoraan sovellettavaa oikeutta, joka velvoittaa ja luo oikeuksia ilman, että säännöksiä implementoidaan kansalliseen lainsäädäntöön. NLF-päätös on puitepäätös, joka muodostaa yleiset puitteet tuotteiden kaupan pitämisen ehtojen yhdenmukaistamista koskevaa lainsäädäntöä varten. Sillä ei ole suoraa oikeudellista vaikutusta, vaan se toimii ohjeena laadittaessa ja muutettaessa tuotekohtaisia yhdenmukaistamissäädöksiä. NLF-päätöksessä on määräykset muun muassa talouden toimijoiden velvollisuuksista, tuotteen vaatimustenmukaisuudesta, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamisesta ja vaatimustenmukaisuuden arviointimoduuleista.

Teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta säädetään eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1016/2004) sekä niitä koskevissa alemmanasteisissa säädöksissä. Näistä keskeisimmät esityksen kannalta ovat valtioneuvoston päätös henkilönsuojaimista (1406/1993) ja valtioneuvoston asetus henkilökuljetukseen tarkoitetuista köysiratalaitteistoista (253/2002). Näillä alemmanasteisilla säädöksillä on laitettu kansallisesti täytäntöön kyseistä teknistä laitetta koskeva Euroopan unionin yhdenmukaistamisdirektiivi (henkilönsuojainten markkinoille saattamista sen vaatimustenmukaisuus erilaisilla vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyillä (moduulit). Käytettävissä oleva arviointimenettely riippuu, mistä teknisestä laitteesta on kyse, ja osassa arviointimenettelyjä, esimerkiksi EU-tyyppitarkastus, on käytettävä ulkopuolisen, ilmoitetuksi laitokseksi hyväksytyyn arviointielimen palveluja. Ilmoitetulla laitoksella tarkoitetaan jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymää arviointielintä, jonka hyväksyminen perustuu Euroopan unionin tuotteita koskeviin yhdenmukaistamissäädöksiin.

Teknisiä laitteita koskevien säädösten tarkoituksena on varmistaa, että tekninen laite täyttää sitä koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset ja että se voidaan esteettä luovuttaa markkinoille ja käyttöön. Talouden toimijan, kuten valmistajan, on varmistettava ennen teknisen laitteen markkinoille saattamista sen vaatimustenmukaisuus erilaisilla vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyillä (moduulit). Käytettävissä oleva arviointimenettely riippuu, mistä teknisestä laitteesta on kyse, ja osassa arviointimenettelyjä, esimerkiksi EU-tyyppitarkastus, on käytettävä ulkopuolisen, ilmoitetuksi laitokseksi hyväksytyyn arviointielimen palveluja. Ilmoitetulla laitoksella tarkoitetaan jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymää arviointielintä, jonka hyväksyminen perustuu Euroopan unionin tuotteita koskeviin yhdenmukaistamissäädöksiin.

Työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain (1053/2010) mukaan sosiaali- ja terveysministeriö on toimivaltainen viranomainen, joka hyväksyy työsuojelusäännöksissä säädettyjen koneiden, työvälineiden, henkilösuojainten ja muiden vastaavien teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuina ilmoitettuina laitoksina tai muissa vastaavissa tehtävissä. Lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriö valvoo hyväksymiensä ilmoitettujen laitosten toimintaa ja ilmoittaa hyväksymistään laitoksista tai hyväksymisten peruuttamisista Euroopan unionin komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetussa laissa säädetään hyväksymisen, valvonnan ja ilmoittamisen lisäksi hyväksymisen hakemisesta, arviointielimen hyväksymisen edellytyksistä, arviointielimen toiminnasta sekä muutoksenhausta.

Ilmoitetuksi laitokseksi hakeva arviointielin osoittaa täyttävänsä arviointielimelle säädetyt hyväksymisen edellytykset ensisijaisesti akkreditoinnilla. Hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön (FINAS-akkreditointipalvelu) akkreditointipäätös. Akkreditoinnista säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005). Ilmoitetuksi laitokseksi hakeva arviointielin voi osoittaa täyttävänsä hyväksymisen edellytykset myös muulla tavoin, jolloin hakemukseen on liitettävä FINAS-akkreditointipalvelun tai sitä vastaavan riippumattoman asiantuntijaelimen antama muu vastaava selvitys hyväksymisen edellytysten täyttymisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on hyväksynyt henkilösuojainten osalta ilmoitetuksi laitokseksi Työterveyslaitoksen ja köysiratalaitteistojen osalta Inspecta Tarkastus Oy:n. Kumpikin on ilmoitetun laitoksen pätevyysalueella akkreditoituja. Euroopan unionin komissio ylläpitää sähköistä tietojärjestelmää (New Approach Notified and Designated Organisations, NANDO), josta löytyvät tiedot jäsenvaltioiden hyväksymistä ilmoitetuista laitoksista ja niihin liittyvät säädösperusteet.

Ilmoitettuja laitoksia koskevaa sääntelyä on myös muilla hallinnonaloilla. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla on voimassa laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista (278/2016).

2 Ehdotetut muutokset

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 9 päivänä maaliskuuta 2016 asetukset, jotka koskevat henkilösuojaimia (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/425 henkilösuojaimista ja neuvoston direktiivin 89/686/ETY kumoamisesta, jäljempänä henkilösuojainasetus) ja köysiratalaitteistoja (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/424 köysiratalaitteistoista ja direktiivin 2000/9/EY kumoamisesta, jäljempänä köysiratalaitteistoasetus). Asetukset julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 31 päivänä maaliskuuta 2016 ja ne tulivat voimaan 20 päivänä huhtikuuta 2016.

Molempia asetuksia sovelletaan pääsääntöisesti 21 päivästä huhtikuuta 2018 alkaen. Poikkeuksena tästä henkilösuojainasetuksen 20–36 ja 44 artiklaa sekä köysiratalaitteistoasetuksen 22–38 ja 44 artiklaa sovelletaan kuitenkin jo 21 päivästä lokakuuta 2016 alkaen. Kyseiset artiklat 44 artiklaa lukuun ottamatta koskevat vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamista. Kummankin asetuksen 44 artikla koskee komiteamenettelyä. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamista koskevat artiklat on kirjoitettu kumpaankin asetukseen yhdenmukaisesti, ja seuraavassa suluissa on ilmoitettu henkilösuojainasetusta vastaava köysiratalaitteistoasetuksen artikla. Henkilösuojainasetuksen 20 (22) artikla koskee jäsenvaltioiden ilmoittamisvelvollisuutta komissiolle ja muille jäsenvaltioille, 21–23 (23–25) artiklat ilmoittamisesta vastaavaa viranomaista ja sitä koskevia vaatimuksia, 24 ja 25 (26 ja 27) artiklat il-

moitettuja laitoksia koskevia vaatimuksia ja vaatimustenmukaisuusolettamaa, 26 (28) artikla ilmoitettujen laitosten tytäryhtiöitä ja alihankintaa, 27 (29) artikla hakemusta, 28 (30) artikla ilmoitusmenettelyä, 29 (31) artikla ilmoitettujen laitosten tunnusnumeroja ja luetteloita, 30 (32) artikla muutoksia ilmoituksiin, 31 (33) artikla ilmoitettujen laitosten pätevyysriittauttamista, 32 (34) artikla ilmoitettujen laitosten toimintaan liittyviä velvollisuuksia, 33 (35) artikla muutoksenhakua ilmoitettujen laitosten päätöksiin, 34 (36) artikla ilmoitettuja laitoksia koskevaa tiedotusvelvollisuutta sekä 35 ja 36 (37 ja 38) artiklat kokemusten vaihtoa ja ilmoitettujen laitosten koordinointia.

Oleellinen muutos Euroopan unionin lainsäädännössä on se, että henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevat yhdenmukaistamisdirektiivit kumotaan ja korvataan asetuksilla. Asetukset ovat kaikilta osiltaan velvoittavia ja niitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Asetukset eivät yleensä edellytä erillisiä täytäntöönpanotoimia kansallisella tasolla. Henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetus edellyttävät kuitenkin, että jäsenvaltiot nimeävät ilmoittamisesta vastaavan viranomaisen, jonka tehtävänä on hyväksyä vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan ilmoitettuna laitoksena, ilmoittaa hyväksymistään laitoksista Euroopan unionin komissiolle ja muille jäsenvaltioille sekä valvoa ilmoittamiaan laitoksia. Tarkoituksena on tehdä työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annettuun lakiin sellaiset muutokset, että toimivaltaista viranomaista koskevat säännökset soveltuisivat edelleen henkilönsuojainten ja köysiratalaitteistojen vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavien arviointielimien hyväksymiseen ilmoitetuksi laitokseksi. Sen sijaan henkilönsuojainten ja köysiratalaitteistojen kohdalla arviointielimen hyväksymisen edellytyksiin ja toimintaan sovellettaisiin suoraan henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetusta.

Työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy hakemuksesta työsuojelusäännöksissä säädettyjen koneiden, työvälineiden, henkilönsuojainten ja muiden vastaavien teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuina ilmoitettuina laitoksina tai muissa vastaavissa tehtävissä. Momenttia muutettaisiin henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetuksen vuoksi siten, että ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen voisi perustua kansallisen lainsäädännön ohella Euroopan unionin lainsäädäntöön.

Lain 1 §:n 1 momentin ehdotettu sanamuoto soveltuisi nykyistä selkeämmin ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymiseen muun muassa henkilönsuojainten osalta. Sosiaali- ja terveysministeriö hoitaisi henkilönsuojainten kohdalla arviointielimen hyväksymisen ilmoitetuksi laitokseksi. Hyväksymiseen ei vaikuttaisi se, arvioiko arviointielin työkäyttöön tarkoitettujen tuotteiden ohella myös kuluttajakäyttöön tarkoitettuja tuotteita. Ilmoitettua laitosta koskevassa hyväksymispäätöksessä arviointielin hyväksytään henkilönsuojaindirektiivin, tulevaisuudessa henkilönsuojainasetuksen, mukaiseksi ilmoitetuksi laitokseksi. Henkilönsuojaindirektiivi ja sen korvaava henkilönsuojainasetus kattavat henkilönsuojaimet riippumatta niiden käyttötarkoituksesta.

Työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain 2 ja 4 §:ään lisättäisiin viittaukset henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetuksiin. Henkilönsuojainten ja köysiratalaitteistojen vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavien arviointielimien hyväksymisen edellytyksistä ja toiminnasta säädettäisiin kyseisissä asetuksissa. Sen sijaan 2 ja 4 §:n säännöksiä sovellettaisiin kokonaisuudessaan edelleen niihin arviointielimiin, jotka hakevat tai toimivat esimerkiksi tiettyjen koneiden ilmoitettuina laitoksina.

Lisäksi 3 §:ään sekä 5 §:n 2 ja 3 momentteihin tehtäisiin tekniset muutokset, koska niissä viitataan lain 2 §:ssä säädettyihin arviointielimen hyväksymisen edellytyksiin. Koska henkilön-suojain- ja köysiratalaitteistoasetuksissa säädetään hyväksymisen edellytyksistä, tulisi ne ottaa pykälän sanamuodossa huomioon. Säännöksiin lisättäisiin maininta Euroopan unionin lain-säädännöstä.

Esityksellä tehtäisiin työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annettuun lakiin ne välttämättömät muutokset, jotka aiheutuvat henkilön-suojain- ja köysiratalaitteistoasetuksen ilmoitettuja laitoksia koskevista artikloista. Henkilön-suojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevien direktiivien kumoaminen ja korvautuminen asetuksilla 21 päivästä huhtikuuta 2018 alkaen aiheuttaa myös muita muutostarpeita kansalliseen sääntelyyn. Näiden muutosten valmistelu aloitetaan tämän esityksen antamisen jälkeen.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei sinänsä muutettaisi henkilön-suojainten ja köysiratalaitteistojen vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavien arviointielimien hakeutumista ilmoitetuksi laitokseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyisi edelleen kyseiset arviointielimet ilmoitetuiksi laitoksiksi, vastaisi hyväksymiensä arviointielimien ilmoittamisesta Euroopan unionin komissiolle ja jäsenvaltioille sekä valvoisi hyväksymiään arviointielimiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on hyväksynyt henkilön-suojainten osalta ilmoitetuksi laitokseksi Työterveyslaitoksen ja köysiratalaitteistojen osalta Inspecta Tarkastus Oy:n. Kun henkilön-suojain- ja köysiratalaitteistoasetus kumoavat aiemmin voimassa olleet kyseisiä teknisiä laitteita koskevat direktiivit 21 päivänä huhtikuuta 2018 alkaen, kumottujen direktiivien ja niitä koskevien kansallisten säädösten perusteella ilmoitetuiksi laitoksiksi hyväksytyjen arviointielimien rekisteröinnit poistetaan tuolloin Euroopan komission ylläpitämästä NANDO-tietokannasta. Tällä hetkellä toimivat arviointielimet joutuvat siten hakemaan henkilön-suojain- tai köysiratalaitteistoasetuksen mukaisiksi ilmoitetuiksi laitoksiksi nimeämistä. Jotta Työterveyslaitos tai Inspecta Tarkastus Oy taikka mahdollinen uusi toimija voisivat toimia henkilön-suojainten tai köysiratalaitteistojen vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavana henkilön-suojain- tai köysiratalaitteistoasetuksen mukaisena ilmoitettuna laitoksena 21 päivänä huhtikuuta 2018 alkaen, niiden olisi haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä. Siihen saakka nykyiset toimijat voisivat jatkaa toimintaansa ilmoitettuna laitoksena hyväksymispäätöksensä mukaisesti sen voimassaolon ajan, kuitenkin enintään 21 päivään huhtikuuta 2018 saakka, mistä säädetäisiin ehdotetun lain voimaantulo- ja siirtymäsäännöksessä.

Arviointielimen hyväksymisen edellytykset osoitetaan ensisijaisesti akkreditoinnilla. Sekä Työterveyslaitos että Inspecta Tarkastus Oy ovat ilmoitetun laitoksen pätevyysalueella akkreditoituja. Arviointielimen hyväksymistä koskevaan hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditointipäätös. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annettussa asetuksessa (1579/2015) säädetään Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista, niiden maksuperusteista sekä julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista. Akkreditoinnin maksut koostuvat kiinteästä hakemusmaksusta (690 euroa), kiinteästä arvioinnin perus- ja vuosimaksusta (hintaluokkien mukainen perusmaksu 2 300–5 050 euroa ja vuosimaksu 1 350–16 300 euroa), arvioinnin ja päätöksenteon tuntimaksusta (119 euroa/h) sekä teknisen arvioinnin maksusta. Hakemusmaksua ei peritä pätevyysalueen laajenuksesta, muutoksesta tai uudelleenakkreditoinnista. Perus- ja vuosimaksu määräytyy toimielimen hintaluokan mukaan, ja FINAS-akkreditointipalvelu luokittelee toimielimet eri hintaluokkiin koon, pätevyysalueen laajuuden ja vaativuuden perusteella. Arvioinnin, päätöksenteon ja teknisen arvioinnin maksu määräytyy käytetyn työajan mukaan. Ar-

viointielimelle aiheutuviin kustannuksiin vaikuttaisi siten sen toimiala ja pätevyysalue. Kyseisenkaltaisessa tilanteessa, jossa akkreditoitipäätöksen tarpeen taustalla on EU-sääntelyn muutokset, on oletettavaa, että jo akkreditoitujen Työterveyslaitoksen ja Inspecta Tarkastus Oy:n tarvitsema akkreditointi voitaisiin tehdä esimerkiksi vuosittaisen määräaikaisarvioinnin yhteydessä pätevyysalueen muutoksena. Kustannukset muodostuisivat tällöin lähinnä arvioinnin ja päätöksenteon tuntimaksusta käytetyn työajan mukaisesti. Muutokset eivät todennäköisesti olisi senkaltaisia, että niistä aiheutuisi hintaluokan muutoksia, joten tehtävä akkreditointi ei vaikuttaisi kyseisten arviointielimien vuosimaksuihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa sosiaali- ja terveysministeriön maksullisista suoritteista (1578/2015) määrätään sosiaali- ja terveysministeriön maksullisista suoritteista ja niiden perusteista. Työsuojeluosaston julkisoikeudellisia suoritteita koskevan liitteen mukaan asiantuntijayhteisön pätevyuden toteamisen maksu määräytyy tapauskohtaisesti. Tapauskohtaisesti määritellyt maksut perustuvat työhön käytettyyn aikaan, ja työtunnin hintana on työsuojeluosaston tuottamien suoritusten osalta 45,43 euroa. Maksuun sisältyvät lisäksi suoritteeseen liittyvät eriteltyt erilliskustannukset sekä osuus yhteiskustannuksista (6,98 euroa työtuntia kohden). Keskimäärin ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen on maksanut noin 300 - 400 euroa.

Arviointielimen hyväksyminen ilmoitetuksi laitokseksi liittyy Euroopan unionin sisämarkkinalaisuuslainsäädäntöön. Tuotteita koskevia vaatimuksia yhdenmukaistamalla poistetaan kaupan esteitä jäsenvaltioiden välillä. Yhdenmukaistamisdirektiiveissä tai -asetuksissa määritellään kutakin tuotetta koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset ja varmistetaan, että se voidaan esteettä luovuttaa markkinoille ja käyttöön. Ilmoitettuja laitoksia käytetään erilaisissa tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä. Välillisesti esitys siten edistää henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja käyttävien turvallisuutta ja terveyttä.

Esityksellä ei ole ympäristövaikutuksia eikä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun aikana on tehty yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön, FINAS-akkreditointiyksikön, Työterveyslaitoksen ja Inspecta Tarkastus Oy:n kanssa. Kirjallisia lausuntoja ei ole pyydetty esitettyjen muutosten teknisuonteisuuden ja niiden vähäisen merkityksen vuoksi ja ottaen huomioon, että esitys on käsiteltävä Työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa.

Esitys on käsitelty Työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa, jonka tehtävänä on valmistella työturvallisuutta ja muuta työsuojelua koskevia säädöksiä. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina: sosiaali- ja terveysministeriö, Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, KT Kuntatyönantajat, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Yrittäjät, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Teknisen Kaupan Liitto, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Työterveyslaitos, Valtion työmarkkinalaitos ja työsuojelun aluehallinto. Neuvottelukunta on 30 päivänä elokuuta 2016 pidetyssä kokouksessa käsitellyt esityksen ja hyväksynyt sen muutoksitta.

5 Voimaantulo

Henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetuksen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamista koskevia artikloja sovelletaan 21 päivästä lokakuuta 2016 alkaen. Tämän vuoksi laki ehdotetaan tulemaan voimaan 21 päivänä lokakuuta 2016 tai mahdollisimman pian tämän jälkeen.

HE 183/2016 vp

Siirtymäsäännösten tarkoituksena on varmistaa ilmoitetuiksi laitoksiksi hyväksytyjen arviointielimien nykyinen toiminta 21 päivään huhtikuuta 2018 saakka, jolloin henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevat direktiivit kumoutuvat ja henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetusta ruvetaan pääsääntöisesti soveltamaan. Tämän vuoksi säädettäisiin, että henkilönsuojainten tai köysiratalaitteistojen ilmoitetuksi laitokseksi ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt arviointielimet saisivat jatkaa toimintaansa ilmoitettuna laitoksena hyväksymispäätöksen mukaisesti sen voimassaolon ajan, kuitenkin enintään 21 päivään huhtikuuta 2018. Käytännössä säännös koskisi Työterveyslaitosta ja Inspecta Tarkastus Oy:tä. Lisäksi säädettäisiin, että tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovellettaisiin henkilönsuojainten ja köysiratalaitteistojen ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskevaan hakemukseen 21 päivään huhtikuuta 2018, jos hakemus perustuu henkilönsuojaimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettuun neuvoston direktiiviin 89/686/ETY tai henkilökuljetukseen tarkoitetuista köysiratalaitteistoista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2000/9/EY sekä näitä koskeviin kansallisiin säädöksiin. Tällä säännöksellä varmistettaisiin, että 21 päivään huhtikuuta 2018 saakka olisi mahdollista hakea esimerkiksi muutoksia ilmoitetuksi laitokseksi hyväksytyyn arviointielimen henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevien direktiivien ja niitä koskevien kansallisten säädösten mukaisiin pätevyysalueisiin.

Ehdotetun lain voimaantulon ja 21 päivän huhtikuuta 2018 välisenä siirtymäaikana olisi siten mahdollista toimia edelleen henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevien direktiivien ja niitä koskevien kansallisten säädösten mukaisena ilmoitettuna laitoksena sekä hakea henkilönsuojain- ja köysiratalaitteistoasetuksen mukaiseksi ilmoitetuksi laitokseksi, jolloin ilmoitetuksi laitokseksi hyväksytyyn arviointielimen toiminta voisi jatkua keskeytyksettä. Henkilönsuojain- tai köysiratalaitteistoasetuksen mukainen ilmoitettu laitos voisi varsinaisesti aloittaa asetuksen mukaisen toimintansa kuitenkin vasta, kun sen soveltaminen alkaa eli 21 päivänä huhtikuuta 2018.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain (1053/2010) 1 §:n 1 momentti, 3 § ja 5 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 911/2014, sekä
lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti ja 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Arviointielimien hyväksyminen

Sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy hakemuksesta kansallisen lainsäädännön tai Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien koneiden, työvälineiden, henkilönsuojainten ja muiden vastaavien teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuina ilmoitettuina laitoksina tai muissa vastaavissa tehtävissä.

2 §

Arviointielimen hyväksymisen edellytykset

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyistä poiketen arviointielimen hyväksymisen edellytyksistä säädetään henkilönsuojainten osalta henkilönsuojaimista ja neuvoston direktiivin 89/686/ETY

HE 183/2016 vp

kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/425, jäljempänä *henkilönsuojainasetus*, sekä köysiratalaitteistojen osalta köysiratalaitteistoista ja direktiivin 2000/9/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/424, jäljempänä *köysiratalaitteistoasetus*.

3 §

Hyväksymisen hakeminen

Arviointielimen hyväksymistä koskeva hakemus on toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle.

Hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön (*FINAS-akkreditointipalvelu*) akkreditointipäätös tai sen puuttuessa FINAS-akkreditointipalvelun tai sitä vastaavan riippumattoman asiantuntijaelimen antama muu vastaava selvitys 2 §:ssä tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täytymisestä.

4 §

Arviointielimien toiminta

Edellä 2 ja 3 momentissa säädetystä poiketen arviointielimen toiminnasta henkilönsuojainten osalta säädetään henkilönsuojainasetuksessa ja köysiratalaitteistojen osalta köysiratalaitteistoasetuksessa.

5 §

Arviointielimen valvonta ja hyväksymisen peruuttaminen

Arviointielimen on ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 2 §:ssä tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttymiseen. Arviointielimen on annettava vuosittain kertomus toiminnastaan ministeriölle.

Jos arviointielin ei enää täytä 2 §:ssä tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä tai noudata hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja taikka sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, sosiaali- ja terveysministeriön on kehoitettava arviointielintä määräajassa korjaamaan epäkohta. Sosiaali- ja terveysministeriön on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos arviointielin ei korjaa epäkohtaa annetussa määräajassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Arviointielin, joka on hyväksytty henkilönsuojainten tai köysiratalaitteistojen ilmoitetuksi laitokseksi ennen tämän lain voimaantuloa, saa jatkaa toimintaansa ilmoitettuna laitoksena hyväksymispäätöksensä mukaisesti sen voimassaolon ajan, kuitenkin enintään 21 päivään huhtikuuta 2018.

Henkilönsuojainten ja köysiratalaitteistojen ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskevaan hakemukseen, joka perustuu henkilönsuojaimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettuun neuvoston direktiiviin 89/686/ETY tai henkilökuljetukseen tarkoitettuista köysiratalaitteistoista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin

HE 183/2016 vp

2000/9/EY sekä näitä koskeviin kansallisiin säädöksiin, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 21 päivään huhtikuuta 2018.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

Laki

työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetun lain (1053/2010) 1 §:n 1 momentti, 3 § ja 5 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 911/2014, sekä
lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti ja 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Arviointielimien hyväksyminen

Arviointielimien hyväksyminen

Sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy hakemuksesta työsuojelusäännöksissä säädettyjen koneiden, työvälineiden, henkilönsuojainten ja muiden vastaavien teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuina ilmoitettuina laitoksina tai muissa vastaavissa tehtävissä.

Sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy hakemuksesta *kansallisen lainsäädännön tai Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien* koneiden, työvälineiden, henkilönsuojainten ja muiden vastaavien teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointielimet toimimaan Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuina ilmoitettuina laitoksina tai muissa vastaavissa tehtävissä.

2 §

2 §

Arviointielimen hyväksymisen edellytykset

Arviointielimen hyväksymisen edellytykset

*Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä poiketen arviointielimen hyväksymisen edellytyksistä säädetään henkilönsuojainten osalta henkilönsuojaimista ja neuvoston direktiivin 89/686/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/425, jäljempänä **henkilön-***

*suojainasetus, sekä köysiratalaitteistojen osalta köysiratalaitteistoista ja direktiivin 2000/9/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/424, jäljempänä **köysiratalaitteistoasetus**.*

3 §

Hyväksymisen hakeminen

Arviointielimen hyväksymistä koskeva hakemus on toimitettava sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

Hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön (*FINAS-akkreditointipalvelu*) akkreditointipäätös tai sen puuttuessa FINAS-akkreditointipalvelun tai sitä vastaavan riippumattoman asiantuntijaelimen antama muu vastaava selvitys 2 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä.

4 §

Arviointielimien toiminta

5 §

Arviointielimen valvonta ja hyväksymisen peruuttaminen

Arviointielimen on ilmoitettava sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 2 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttymiseen. Arviointielimen on annettava vuosittain kertomus toiminnastaan ministeriölle.

Jos arviointielin ei enää täytä 2 §:ssä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä tai noudata hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja taikka sen toiminnassa muutoin esiintyy va-

3 §

Hyväksymisen hakeminen

Arviointielimen hyväksymistä koskeva hakemus on toimitettava sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

Hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön (*FINAS-akkreditointipalvelu*) akkreditointipäätös tai sen puuttuessa FINAS-akkreditointipalvelun tai sitä vastaavan riippumattoman asiantuntijaelimen antama muu vastaava selvitys 2 §:ssä tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä.

4 §

Arviointielimien toiminta

Edellä 2 ja 3 momentissa säädetystä poiketen arviointielimen toiminnasta henkilösuojainten osalta säädetään henkilösuojainasetuksessa ja köysiratalaitteistojen osalta köysiratalaitteistoasetuksessa.

5 §

Arviointielimen valvonta ja hyväksymisen peruuttaminen

Arviointielimen on ilmoitettava sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 2 §:ssä tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttymiseen. Arviointielimen on annettava vuosittain kertomus toiminnastaan ministeriölle.

Jos arviointielin ei enää täytä 2 §:ssä tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä tai noudata hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja taikka

HE 183/2016 vp

kavia puutteita, sosiaali- ja terveysministeriön on kehotettava arviointielintä määräajassa korjaamaan epäkohta. Sosiaali- ja terveysministeriön on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos arviointielin ei ole korjannut epäkohtaa annetussa määräajassa.

sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, sosiaali- ja terveysministeriön on kehotettava arviointielintä määräajassa korjaamaan epäkohta. Sosiaali- ja terveysministeriön on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos arviointielin ei korjaa epäkohtaa annetussa määräajassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Arviointielin, joka on hyväksytty henkilönsuojainten tai köysiratalaitteistojen ilmoitukseksi laitokseksi ennen tämän lain voimaantuloa, saa jatkaa toimintaansa ilmoitettuna laitoksena hyväksymispäätöksensä mukaisesti sen voimassaolon ajan, kuitenkin enintään 21 päivään huhtikuuta 2018.

Henkilönsuojainten ja köysiratalaitteistojen ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskevaan hakemukseen, joka perustuu henkilönsuojaimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettuun neuvoston direktiiviin 89/686/ETY tai henkilökuljetukseen tarkoitetuista köysiratalaitteistoista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2000/9/EY sekä näitä koskeviin kansallisiin säädöksiin, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 21 päivään huhtikuuta 2018.
